

Fritids och kulturnämnd

Handläggare
Rolf Berg, Telefon
rolf.berg@solvesborg.se

Kulturdepartementet

Slutligt remissvar - Nationell biblioteksstrategi

Kungliga biblioteket fick 2015 ett regeringsuppdrag att i dialog med landets olika bibliotek ta fram en strategi för att bedriva och utveckla biblioteksverksamheten i syfte att uppnå jämlik biblioteksservice i hela landet. Bakom initiativet finns också en inom biblioteksverksamheterna ökad efterfråga på samordning och samarbete i ett medielandskap som blir allt mer digitaliserat. Ett förslag om en sådan nationell biblioteksstrategi lämnades till Kultur- och demokratiministern den 7 mars 2019 och har gått ut på remiss för synpunkter, bland annat till Sölvesborgs kommun. (www.regeringen.se/remisser/2019/06/remiss-av-rapporten-demokratis-skattkammare---forslag-till-en-nationell-biblioteksstrategi)

Vårt huvudsakliga intryck av strategin är att den väl beskriver de utmaningar biblioteksväsendet har och fångar mycket av det som från vår sida efterfrågats av nationell samordning och behov av nationellt stöd.

Strategins mål är ett demokratiskt samhälle där alla fritt kan ta del av världens samlade litteratur och information för att kunna verka i samhället på egna villkor.

För att nå målet pekas sex olika utvecklingsområden ut. Dessa har fått strukturera strategidokumentet.

- Läsning
- Samhällets öppna rum
- Lärande
- Forskning
- Nationella digitala bibliotekstjänster
- Gemensam infrastruktur

Vi tycker upplägget är pedagogiskt och genomtänkt. Det är bra att strategin disponeras efter sex utvecklingsområden, som vi tycker är väl valda, och sedan riktar in sig på nationell infrastruktur, kunskapsutveckling och finansiering för varje område. Vi vill särskilt betona värdet av att den nationella strategin:

- tar sig an frågan om fria forskningsdata och regeringens mål att alla offentligt finansierade vetenskapliga publikationer och forskningsdata ska vara tillgängliga för alla senast 2026. Alla dagens vetenskapliga tidskrifter omvandlas då från låsta prenumerationsbaserade databaser till öppet tillgängliga. Detta är mycket viktigt för allas lika möjlighet till kunskapsinhämtning, vidareutveckling och källkritisk kompetens.
- förordar digitala bibliotekstjänster distribuerade i hela landet. Här har nationen mycket att vinna på samordnade avtal som kan ge jämlik tillgång för alla medborgare och bör även vara ekonomiskt fördelaktig.
- förordar en nationell resurs för avtalsfrågor, juridisk rådgivning m.m. Detta förslag möter ett behov i bibliotekssektorn.
- betonar vikten av en statligt finansierad nationell resurs för medier på minoritetsspråk. De mångspråkiga verksamheterna vid biblioteken behöver nationellt stöd för att biblioteken ska kunna erbjuda likvärdig service. Internationella biblioteket i Stockholm har fungerat väl och bör få uppdraget.

I strategin föreslås beslut om sex reformer som anses angelägna för att det samlade biblioteksväsendet ska ha verktyg att nå målet. Här ges konkreta förslag på hur strategin kan omsättas i handling utifrån ett nationellt perspektiv. Några kommentarer till dessa reformer följer här.

Inrätta kunskapscentrum för skolbiblioteksfrågor

Inrätta nationellt kunskapscentrum för skolbiblioteksfrågor för att ge kompetensutveckling till alla berörda. Stärk medieförsörjningen till skolbiblioteken. Stärk e-medietillgången genom gemensamma nationella digitala tjänster. Summa 50 mkr.

- Ett kunskapscentrum för skolbiblioteksfrågor skulle absolut kunna hjälpa fram en utvecklad verksamhet i många, framför allt små, kommuner. Förslaget är bra, men specificerar inte vem som ska vara huvudman.

Stärkta bibliotek för nationella minoriteter och urfolk

Ökat statligt anslag för medieförsörjning åt minoritetsspråksbiblioteken samt nationell distribution av dessa medier till övriga bibliotek (fjärrlån). Summa 40 mkr.

- Bra och efterfrågat!

Stärkt mångspråkig biblioteksverksamhet

Samordning av den nationella medieförsörjningen för personer med annat modersmål än svenska samt förstärkt och samordnad kompetensutveckling på området. Summa 20 mkr.

- Biblioteken ska inte åläggas att prioritera litteratur på andra språk än svenska och de officiella minoritetsspråken.

Stärkta nationella digitala bibliotekstjänster

En nationell biblioteksmyndighet får i uppdrag att ta fram en digital plattform för olika målgrupper, sköta driften och försörja tjänsten med innehåll genom upphandling och avtalslicenser. Uppdraget inkluderar digitalisering av tryckt material och andra medier enligt en flerårsplan samt utveckling av digitala bibliotekstjänster, sökfunktioner och metadata för forskning och allmänhet. Summa 90 mkr.

- Mycket efterfrågat och till stor nytta för bibliotek i kommunerna. Digitalisering av lokalhistoriskt material är en prioriterad fråga för tillgänglighet och bör kunna samordnas med ABM-plattformar

Stärkt nationell biblioteksmyndighet

Kungliga Biblioteket får, utöver uppdraget att bygga nationella digitala tjänster, ett uppdrag att stötta hela biblioteksväsendet med infrastruktur för distribution, juridisk kompetens, metadata, forskning och utveckling med mera. Summa 25 mkr.

- Mycket efterfrågat!

Stärkt nationell struktur för kompetensutveckling

Ett oberoende utbildningsinstitut bildas för fortbildning. Huvudmannskapet för institutet föreslås vara en av de universitet/högskolor som har biblioteksutbildningar. Kungliga Biblioteket ska vara samarbetspart. Digitalt först, ett projekt för kompetensutveckling inom bibliotekssektorn som redan är igång, bör fortsätta inom ramen för detta institut. Summa 25 mkr.

- Förslaget tar inte vara på den etablerade och välfungerande verksamhet och infrastruktur som redan idag finns genom det
- utvecklingsarbete länsbiblioteken erbjuder folkbiblioteken. Det finner vi märkligt. Det vore mer rationellt att utgå från en resurs som finns och fungerar väl och som har en etablerad och nära dialog med folkbiblioteken, än att bygga upp något helt nytt.

Rolf Berg
Fritids- och kulturnämndens ordförande
Sölvesborgs kommun